ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ 9ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1982 [1]

Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων κατά Μεγάλου Δουκάτου τοῦ Λουξεμβούργου

«Παράβαση κράτους — Ἰσότης ἀμοιβῆς»

Ὑπόθεση 58/81

Περίληψη

Κράτη μέλη — Ὑποχρεώσεις — Ἐκτέλεση τῶν ὁδηγιῶν — Παράβαση — Δικαιολογία — Δέν ἐπιτρέπεται
(Συνθήκη ΕΟΚ, ἄρθρο 169)

Ἕνα Κράτος μέλος δέν δύναται νά ἐπικαλεσθεῖ διατάξεις, τήν ἀκολουθουμένη πρακτική ἤ καταστάσεις τῆς ἐσωτερικῆς ἐννόμου τάξεώς του, γιά νά δικαιολογήσει τήν μή τήρηση τῶν ὑποχρεώσεων πού ἀπορρέουν ἀπό τίς κοινοτικές ὁδηγίες.

Στήν ὑπόθεση 58/81,

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν νομικό της σύμβουλο, Jean Amphoux, μέ ἀντίκλητο στό Λουξεμβοῦργο τόν Oreste Montalto, μέλος τῆς νομικῆς της ὑπηρεσίας, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg, Λουξεμβοῦργο,

προσφεύγουσα,

κατά

ΜΕΓΑΛΟΥ ΔΟΥΚΑΤΟΥ ΤΟΥ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ, ἐκπροσωπουμένου ἀπό τόν Pierre Neyens, διευθυντή τοῦ γραφείου τοῦ Ὑπουργοῦ Δημοσίας Διοικήσεως, ἐπικουρούμενο ἀπό τόν Paul Béghin, δικηγόρο Λουξεμβούργου,

καθ' οὗ,

πού ἔχει ὡς ἀντικείμενο νά ἀναγνωρισθεῖ ὅτι τό Μέγα Δουκάτο τοῦ Λουξεμβούργου, μή θεσπίζοντας ἐντός τῆς προθεσμίας πού προβλέπει τό ἄρθρο 8, παρά-

1 — Γλώσσα διαδικασίας: ἡ γαλλική.

γραφος 1, τῆς ὁδηγίας 75/117/ΕΟΚ, τῆς 10ης Φεβρουαρίου 1975, περί προσεγγίσεως τῶν νομοθεσιῶν τῶν Κρατῶν μελῶν πού ἀφοροῦν τήν ἐφαρμογή τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος τῶν ἀμοιβῶν μεταξύ ἐργαζομένων ἀνδρῶν καί γυναικῶν, τά ἀναγκαῖα μέτρα πρός κατάργηση τῶν διακρίσεων ὡς πρός τούς ὅρους χορηγήσεως τοῦ ἐπιδόματος ἀρχηγοῦ οἰκογενείας στούς δημοσίους ὑπαλλήλους, παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο ἀπό τούς J. Mertens de Wilmars, πρόεδρο, G. Bosco, A. Touffait καί O. Due, προέδρους τμήματος, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, T. Koopmans, U. Everling, A. Χλωρό καί F. Grévisse, δικαστές,

γενικός εἰσαγγελεύς: P. VerLoren van Themaat
γραμματεύς: P. Heim

ἐκδίδει τήν ἀκόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τά πραγματικά περιστατικά τῆς ὑποθέσεως, ἡ ἐξέλιξη τῆς διαδικασίας, καθώς καί οἱ ἰσχυρισμοί καί τά ἐπιχειρήματα τῶν διαδίκων ἔχουν συνοπτικῶς ὡς ἑξῆς:

I — Πραγματικά περιστατικά καί ἔγγραφη διαδικασία

Τό ἄρθρο 119 τῆς συνθήκης ὁρίζει: «Κάθε Κράτος μέλος ἐξασφαλίζει κατά τήν διάρκεια τοῦ πρώτου σταδίου καί διατηρεῖ ἐν συνεχεία τήν ἐφαρμογή τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος τῶν ἀμοιβῶν γιά ὅμοια ἐργασία μεταξύ ἐργαζομένων ἀνδρῶν καί γυναικῶν». Ὡς «ἀμοιβή» νοοῦνται, κατά τό ἄρθρο 119, δεύτερο ἐδάφιο, οἱ συνήθεις βασικοί ἤ ἐλάχιστοι μισθοί, ἤ ἀποδοχές, καί ὅλα τά ἄλλα ὀφέλη πού προέρχονται ἄμεσα ἤ ἔμμεσα, σέ χρήματα ἤ σέ εἶδος, ἀπό τόν ἐργοδότη στόν ἐργαζόμενο, λόγω τῆς σχέσεως ἐργασίας.

Κατ' ἐφαρμογή τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος τῶν ἀμοιβῶν, τό Συμβούλιο, στηριζόμενο στό ἄρθρο 100 τῆς συνθήκης, ἐθέσπισε τήν ὁδηγία 75/117/ΕΟΚ, τῆς 10ης Φεβρουαρίου 1975, περί προσεγγίσεως τῶν νομοθε-

σιῶν τῶν Κρατῶν μελῶν (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 05/002, σ. 42). Ἡ ἐν λόγω ὁδηγία ἐκοινοποιήθη στά Κράτη μέλη, πρός τά ὁποῖα ἀπηυθύνετο, στίς 12 Φεβρουαρίου 1975. Κατά τό ἄρθρο 3 τῆς ὁδηγίας «τά Κράτη μέλη καταργοῦν τίς διακρίσεις μεταξύ τῶν ἀνδρῶν καί γυναικῶν πού ἀπορρέουν ἀπό τίς νομοθετικές, κανονιστικές ἤ διοικητικές διατάξεις καί εἶναι ἀντίθετες στήν ἀρχή τῆς ἰσότητος τῶν ἀμοιβῶν».

Κατά τό ἄρθρο 4 τῆς ὁδηγίας «τά Κράτη μέλη λαμβάνουν τά ἀναγκαῖα μέτρα ὥστε οἱ διατάξεις πού περιλαμβάνονται σέ συλλογικές συμβάσεις, μισθολογία ἤ συμφωνίες περί μισθῶν, ἤ σέ ἀτομικές συμβάσεις ἐργασίας, καί πού εἶναι ἀντίθετες στήν ἀρχή τῆς ἰσότητος τῶν ἀμοιβῶν, νά εἶναι ἄκυρες, νά δύνανται νά κηρυχθοῦν ἄκυρες ἤ νά δύνανται νά τροποποιηθοῦν».

Τό ἄρθρο 8 τῆς ὁδηγίας ἐπέβαλε στά Κράτη μέλη τήν ὑποχρέωση νά θέσουν σέ ἰσχύ τίς ἀπαραίτητες νομοθετικές, κανονιστικές καί διοικητικές διατάξεις γιά νά συμμορφωθοῦν πρός αὐτήν ἐντός προθεσμίας ἑνός ἔτους ἀπό τῆς κοινοποιήσεώς της καί νά ἐνημερώσουν ἀμέσως περί αὐτοῦ τήν Ἐπιτροπή.

Στό Μέγα Δουκάτο τοῦ Λουξεμβούργου τό ἐπίδομα ἀρχηγοῦ οἰκογενείας χορηγεῖται στούς δημοσίους ὑπαλλήλους κατ' ἐφαρμογή τοῦ νόμου περί τοῦ μισθολογικοῦ καθεστῶτος τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, τῆς 22ας Ἰουνίου 1963 (Mémorial A, 1963, σ. 563). Ὅπως ἐτροποποιήθη τό ἄρθρο 9 τοῦ νόμου ἔχει ὡς ἑξῆς:

«1. Ὁ ἔχων τήν ἰδιότητα τοῦ ἀρχηγοῦ οἰκογενείας ὑπάλληλος δικαιοῦται ἐπιδόματος ἀρχηγοῦ οἰκογενείας.

2. Θεωρεῖται ὡς ἀρχηγός οἰκογενείας

α) ὁ ἔγγαμος ὑπάλληλος ἄρρενος φύλου καθώς καί ἡ ἔγγαμος ὑπάλληλος θήλεος φύλου, ὁ σύζυγος τῆς ὁποίας προσβάλλεται ἀπό ἀναπηρία ἤ σοβαρή ἀσθένεια πού τόν καθιστᾶ ἀνίκανο νά συνεισφέρει στά οἰκογενειακά βάρη ἤ ἔχει εἰσόδημα κατώτερο τοῦ ἐλαχίστου κοινωνικοῦ μισθοῦ,

β) ὁ χῆρος ὑπάλληλος τοῦ ἑνός ἤ τοῦ ἄλλου φύλου,

γ) ὁ εὑρισκόμενος σέ διάσταση ἤ διαζευγμένος ὑπάλληλος τοῦ ἑνός ἤ τοῦ ἄλλου φύλου,

δ) ὁ ἄγαμος ὑπάλληλος τοῦ ἑνός ἤ τοῦ ἄλλου φύλου

— ἄν ἔχει ἤ εἶχε πλείονα συντηρούμενα τέκνα ...

— ἄν φέρει τά βάρη ἀρχηγοῦ οἰκογενείας ἔναντι συγγενοῦς ἐξ αἵματος ἤ ἐξ ἀγχιστείας ...

3. Τό ἐπίδομα ἀρχηγοῦ οἰκογενείας ἰσοῦται μέ τό 6 % τοῦ βασικοῦ μισθοῦ τοῦ ὑπαλλήλου χωρίς νά δύναται νά εἶναι κατώτερο ἀπό 18 μονάδες τοῦ δείκτου προσαρμογῆς οὔτε ἀνώτερο ἀπό 22.»

Οἱ μόνιμοι καί οἱ ἐπί συμβάσει δημοτικοί ὑπάλληλοι συγκαταλέγονται ἐπίσης δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ νόμου τῆς 28ης Ἰουλίου 1954, σύμφωνα μέ τίς ὁποῖες οἱ δημοτικοί ὑπάλληλοι λαμβάνουν τά ἴδια ἐπιδόματα ἀρχηγοῦ οἰκογενείας, τέκνων, καθώς καί τά πάσης φύσεως ἐπιδόματα τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Δημοσίου.

Ἡ Ἐπιτροπή ἀνέφερε παρόμοιες διατάξεις στίς συλλογικές συμβάσεις ἐργασίας, ὅπως ἐπί παραδείγματι τῶν ὑπαλλήλων ἀσφαλιστικῶν ἑταιριῶν καί τῶν τραπεζικῶν. Οἱ κανονισμοί τοῦ Μεγάλου Δουκάτου ἀναγνώριζαν ὅτι οἱ συλλογικές αὐτές συμβάσεις ἔχουν ἰσχύ νόμου.

Ἡ Ἐπιτροπή, θεωρώντας ὅτι τό Μέγα Δουκάτο τοῦ Λουξεμβούργου παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού ὑπέχει ἐκ τοῦ ἄρθρου 119 τῆς συνθήκης καί ἐκ τῆς ὁδηγίας 75/117/ΕΟΚ,

ἐκίνησε κατά αὐτοῦ τήν προβλεπομένη ἀπό τό ἄρθρο 169 τῆς συνθήκης διαδικασία. Σύμφωνα μέ τήν ἀνωτέρω διαδικασία, ἡ Ἐπιτροπή, μέ ἐπιστολή τῆς 3ης Ἀπριλίου 1979, παρέσχε στήν κυβέρνηση τοῦ Λουξεμβούργου τήν δυνατότητα νά διατυπώσει τίς παρατηρήσεις της ἐπί τῆς παραβάσεως γιά τήν ὁποία τό ἐπέκρινε ἐντός προθεσμίας 60 ἡμερῶν ἀπό τῆς παραλαβῆς τῆς ἐπιστολῆς. Ἡ κυβέρνηση τοῦ Λουξεμβούργου διεβίβασε τίς παρατηρήσεις της πρός τήν Ἐπιτροπή μέ ἐπιστολή τῆς 6ης Ἰουνίου 1979. Ἐγνωστοποίει τήν κατάρτιση σχεδίου νόμου περί τροποποιήσεως τοῦ νόμου περί τοῦ μισθολογικοῦ καθεστῶτος τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, τῆς 22ας Ἰουνίου 1963. Ἡ κυβέρνηση ἐγνωστοποίησε καί στίς ἐνδιαφερόμενες παραγωγικές τάξεις ὅτι ἐφεξῆς θά ἠρνεῖτο νά ἀναγνωρίσει ὅτι ἔχουν γενική ἐφαρμογή οἱ συλλογικές συμβάσεις πού διετήρουν τίς εἰσάγουσες δυσμενή διάκριση προϋποθέσεις χορηγήσεως ἐπιδομάτων οἰκογενείας καί στέγης. Οἱ σχετικές συνομιλίες συνεχίζοντο.

Διαπιστώνοντας ὅτι, παρ' ὅλη τήν ἐξέλιξη πού ἐσημειώθη στόν τομέα τῶν συλλογικῶν συμβάσεων, ἡ ἀναγγελθεῖσα νομοθετική μεταρρύθμιση σχετικά μέ τούς ὅρους χορηγήσεως στούς δημοσίους ὑπαλλήλους τοῦ ἐπιδόματος ἀρχηγοῦ οἰκογενείας δέν εἶχε τεθεῖ σέ ἰσχύ, ἡ Ἐπιτροπή διετύπωσε στίς 8 Μαΐου 1980 αἰτιολογημένη γνώμη δυνάμει τοῦ ἄρθρου 169, παράγραφος 1, τῆς συνθήκης. Ἡ ἐν λόγω αἰτιολογημένη γνώμη ἐκοινοποιήθη στό Μέγα Δουκάτο τοῦ Λουξεμβούργου μέ ἐπιστολή τῆς 19ης Μαΐου 1980. Ἡ κυβέρνηση τοῦ Λουξεμβούργου ἀπήντησε μέ ἐπιστολή τῆς 13ης Σεπτεμβρίου 1980, ἀναφέροντας τήν πρόοδο τῶν ἐργασιῶν ἐπί τοῦ νομοσχεδίου. Ἡ κυβέρνηση τοῦ Λουξεμβούργου ἐγνωστοποίησε ἐπίσης στήν Ἐπιτροπή ὅτι οἱ ἐνδιαφερόμενες παραγωγικές τάξεις ἀνέλαβαν ἐπισήμως τήν δέσμευση νά ἀπαλείψουν τήν ἀνωτέρω δυσμενή διάκριση κατά τήν προσεχή ἀνανέωση τῶν συμβάσεων αὐτῶν πού προεβλέπετο ὅτι θά ἴσχυαν ἀπό 1ης Ἰανουαρίου 1981.

Ἡ παροῦσα προσφυγή τῆς 12ης Μαρτίου περιῆλθε στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου στίς 16 Μαρτίου.

Ἡ ἔγγραφη διαδικασία διεξήχθη κανονικῶς.

Κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ καί μετ' ἀκρόαση τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως, τό Δικαστήριο ἀπεφάσισε τήν ἔναρξη τῆς προφορικῆς διαδικασίας χωρίς προηγουμένη διεξαγωγή ἀποδείξεων.

II — Αἰτήματα τῶν διαδίκων

Ἡ *Ἐπιτροπή* ζητεῖ ἀπό τό Δικαστήριο:

— νά ἀναγνωρίσει ὅτι τό Μέγα Δουκάτο τοῦ Λουξεμβούργου, μή θεσπίζοντας ἐντός τῆς προθεσμίας πού προβλέπει τό ἄρθρο 8, παράγραφος 1, τῆς ὁδηγίας 75/117/ΕΟΚ, τῆς 10ης Φεβρουαρίου 1975, περί προσεγγίσεως τῶν νομοθεσιῶν τῶν Κρατῶν μελῶν πού ἀφοροῦν τήν ἐφαρμογή τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος τῶν ἀμοιβῶν μεταξύ ἐργαζομένων ἀνδρῶν καί γυναικῶν, τά ἀναγκαῖα μέτρα πρός κατάργηση τῶν δυσμενῶν διακρίσεων ὡς πρός τούς ὅρους χορηγήσεως ἐπιδόματος ἀρχηγοῦ οἰκογενείας στούς δημοσίους ὑπαλλήλους, παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού ὑπέχει δυνάμει τοῦ ἄρθρου 119 τῆς συνθήκης ΕΟΚ καί τῶν διατάξεων τῆς ὡς ἄνω ὁδηγίας,

— νά καταδικάσει τό Μέγα Δουκάτο τοῦ Λουξεμβούργου στά δικαστικά ἔξοδα.

Τό *Μέγα Δουκάτο τοῦ Λουξεμβούργου* δέν διετύπωσε ρητῶς αἰτήματα.

III — Ἰσχυρισμοί καί ἐπιχειρήματα τῶν διαδίκων

Στήν προσφυγή της ἡ *Ἐπιτροπή* ὑποστηρίζει ὅτι οἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 119

τῆς συνθήκης ΕΟΚ καί τῆς ὁδηγίας 75/117/ΕΟΚ ἐφαρμόζονται καί ὡς πρός τούς ὅρους χορηγήσεως ἐπιδόματος ἀρχηγοῦ οἰκογενείας, ὅπως προβλέπουν οἱ ἐπίδικες ἐθνικές διατάξεις γιά τούς ἐργαζομένους στόν δημόσιο τομέα. Ἡ δυνατότης ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 119 καί τῆς προαναφερθείσης ὁδηγίας ἐπί τῶν ἐνδιαφερομένων προσώπων δέν δύναται νά ἀμφισβητηθεῖ, ἐπειδή τά πρόσωπα αὐτά ἀνήκουν στόν δημόσιο τομέα. Δέν χωρεῖ ἀμφιβολία ὅτι τό ἐπίδομα ἀρχηγοῦ οἰκογενείας, ὅπως προβλέπεται ἀπό τό ἄρθρο 9 τοῦ νόμου τῆς 22ας Ἰουνίου 1963, ἱκανοποιεῖ ὅλες τίς προϋποθέσεις γιά νά ἐκληφθεῖ ὡς ἀμοιβή κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 119. Πράγματι, πρόκειται γιά ὄφελος πού παρέχεται ἄμεσα σέ χρῆμα ἀπό τόν ἐργοδότη στόν ἐργαζόμενο, λόγω τῆς σχέσεως ἐργασίας.

Οἱ ὅροι χορηγήσεως τοῦ ἐπιδόματος ἀρχηγοῦ οἰκογενείας συνιστοῦν, ἔτσι ὅπως προβλέπονται, δυσμενή διάκριση λόγω φύλου, εἰς βάρος τῶν ἐγγάμων γυναικῶν.

Ἡ *κυβέρνηση τοῦ Λουξεμβούργου* πληροφορεῖ τό Δικαστήριο ὅτι προτίθεται νά συμμορφωθεῖ αὐστηρῶς πρός τό ἄρθρο 119 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, καθώς καί πρός τήν ὁδηγία 75/117/ΕΟΚ.

Ἡ κυβέρνηση ἐπεσήμανε ὅτι οἱ συλλογικές συμβάσεις πού συνήφθησαν προσφάτως καί ἀφοροῦν τόν ἰδιωτικό τομέα ἔλαβαν ὑπ' ὄψη τήν ὁδηγία. Οἱ συλλογικές συμβάσεις τῶν τραπεζικῶν καί τῶν ὑπαλλήλων τῶν ἀσφαλιστικῶν ἑταιριῶν, πού ἐτέθησαν σέ ἰσχύ ἀπό 1ης Ἰανουαρίου 1981, προβλέπουν ὅτι τό ἐπίδομα ἀρχηγοῦ οἰκογενείας παρέχεται ἀδιακρίτως στούς ὑπαλλήλους τόσον ἄρρενος ὅσον καί θήλεος φύλου.

Ἡ ἴδια πρόθεση νά διασφαλισθεῖ ἡ ἀρχή τῆς ἐφαρμογῆς ἴσης ἀμοιβῆς μεταξύ τῶν ἀρρένων καί θηλέων ἐργαζομένων διακατέχει τήν κυβέρνηση τοῦ Λουξεμβούργου καί ὡς πρός τούς ἐργαζομένους στόν δημόσιο τομέα. Οἱ ἀποδοχές τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καθωρίσθησαν νομοθετικῶς. Ἡ κυβέρνηση τοῦ Λουξεμβούργου περιγράφει λεπτομερῶς τά στάδια ἀπό τά ὁποῖα διῆλθε τό νομοσχέδιο μέχρις ὅτου διεγράφη, στίς 4 Ἰουλίου 1980, ἀπό τήν ἡμερησία διάταξη τῆς Βουλῆς, λόγω δυσχερειῶν νομοθετικῆς φύσεως πού ἀφοροῦν τόν καθορισμό τῆς ἀποζημιώσεως ἀρχηγοῦ οἰκογενείας σέ περίπτωση ἡμιαπασχολήσεως. Πρός τό παρόν ἔχουν ἐπιλεγεῖ διάφορες διατυπώσεις ἱκανές νά ρυθμίσουν ὁριστικῶς τό ζήτημα τοῦ οἰκογενειακοῦ ἐπιδόματος σέ περίπτωση ἡμιαπασχολήσεως. Ἡ κυβέρνηση ἐξετάζει περαιτέρω τίς πιθανότητες μειώσεως τοῦ κόστους πού συνεπάγεται τό μελετώμενο μέτρο καί πού ἐπιφέρει δαπάνη, τήν ὁποία ἡ ὑπηρεσία ἐπιθεωρήσεως οἰκονομικῶν ἐξετίμησε σέ 64 ἑκατομμύρια φράγκα Λουξεμβούργου, σημαντική καί σοβαρή δαπάνη ἄν ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ἡ παροῦσα κατάσταση τοῦ προϋπολογισμοῦ. Κατά τήν συνεδρίαση τῆς 29ης Μαΐου 1981 τό Ὑπουργικό Συμβούλιο ἀπεφάσισε νά ἀναθέσει σέ ὁμάδα ἐργασίας τήν ἐξεύρεση λύσεως.

Ἡ *Ἐπιτροπή* ἀπαντᾶ ὅτι τέτοιοι λόγοι δέν δύνανται νά δικαιολογήσουν τήν διατήρηση σέ ἰσχύ διατάξεων πού ἀντίκεινται πρός τήν ἀρχή τῆς ἰσότητος τῶν ἀμοιβῶν. Ὅπως τό Δικαστήριο εἶχε ἐπανειλημμένως τήν εὐκαιρία νά κάνει δεκτό μέ τήν νομολογία του, τά Κράτη μέλη δέν δύνανται νά δικαιολογήσουν τήν μή τήρηση τῶν ὑποχρεώσεων καί προθεσμιῶν πού ἀπορρέουν ἀπό κοινοτικές διατάξεις, ἐπικαλούμενα ἐσωτερικές δυσχέρειες ἤ διατάξεις τῆς ἐθνικῆς ἐννόμου τάξεώς τους, ἔστω καί συνταγματικῆς φύσεως.

Ἡ *κυβέρνηση τοῦ Λουξεμβούργου* ἀπήντησε ὅτι τό ὑπό ἐπεξεργασία σχέδιο νόμου εἶχε εὕρει συμφώνους τούς ἐκπροσώπους τῶν ὑπαλλήλων τῆς δημοσίας διοικήσεως καί ὅτι προεβλέπετο νά συζητηθεῖ ἀπό τό Ὑπουργικό Συμβούλιο σέ μία ἀπό τίς συνεδριάσεις του τοῦ μηνός Σεπτεμβρίου, ἐν πάση δέ περιπτώσει ἡ νομοθετική διαδικασία θά ἦταν δυνατό νά κινηθεῖ ἐντός τοῦ 1981.

IV — Προφορική διαδικασία

Κατά τήν συνεδρίαση τῆς 23ης Μαρτίου 1982, ἠγόρευσαν ἡ Ἐπιτροπή, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν Jean Amphoux, καί ἡ κυβέρνηση τοῦ Λουξεμβούργου, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν δικηγόρο P. Béghin.

Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ἀνέπτυξε τίς προτάσεις του κατά τήν συνεδρίαση τῆς 18ης Μαΐου 1982.

Σκεπτικό

1 Μέ δικόγραφο πού κατετέθη στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου στίς 16 Μαρτίου 1981, ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων ἤσκησε, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 169 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, προσφυγή μέ τήν ὁποία ζητεῖ νά ἀναγνωρισθεῖ ὅτι τό Μέγα Δουκάτο τοῦ Λουξεμβούργου, μή θεσπίζοντας ἐντός τῆς προθεσμίας τοῦ ἄρθρου 8, παράγραφος 1, τῆς ὁδηγίας 75/117/ΕΟΚ, τῆς 10ης Φεβρουαρίου 1975, περί προσεγγίσεως τῶν νομοθεσιῶν τῶν Κρατῶν μελῶν πού ἀφοροῦν τήν ἐφαρμογή τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος τῶν ἀμοιβῶν μεταξύ ἐργαζομένων ἀνδρῶν καί γυναικῶν, (ΕΕ εἰδ. ἔκδ. 05/002, σ. 42) τά ἀναγκαῖα μέτρα πρός κατάργηση τῶν διακρίσεων ὡς πρός τούς ὅρους χορηγήσεως τοῦ ἐπιδόματος ἀρχηγοῦ οἰκογενείας στούς δημοσίους ὑπαλλήλους, παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης ΕΟΚ.

2 Δυνάμει τοῦ ἄρθρου 8 τῆς ὁδηγίας, τά Κράτη μέλη ὤφειλαν νά θέσουν σέ ἰσχύ τά ἀναγκαῖα μέτρα γιά τήν συμμόρφωσή τους πρός αὐτήν ἐντός προθεσμίας ἑνός ἔτους ἀπό τῆς κοινοποιήσεώς της, ἡ προθεσμία αὐτή ἔληξε στίς 12 Φεβρουαρίου 1976.

3 Τό Μέγα Δουκάτο τοῦ Λουξεμβούργου δέν ἀμφισβήτησε τήν προβαλλομένη παράβαση, ἀλλά περιωρίσθη νά ἐκθέσει ὅτι ἡ καθυστέρηση πού ἐσημειώθη σχετικά μέ τήν λήψη τῶν ἀναγκαίων μέτρων συμμορφώσεως πρός τήν ἐν λόγω ὁδηγία ἀπέρρεε, ἀφ' ἑνός μέν, ἀπό τήν ἀνάγκη θεσπίσεως νομοθετικῆς πράξεως, ἀφ' ἑτέρου δέ, ἀπό τό ὅτι ἡ ἐφαρμογή τῆς ὁδηγίας προϋπέθετε μελέτη τῶν συνεπειῶν της ἐξ ἐπόψεως προϋπολογισμοῦ. Ἐπί πλέον, ἀπαιτοῦσε τροποποίηση τῶν διατάξεων περί μερικῆς ἀπασχολήσεως, γεγονός πού συνεπάγεται διαπραγματεύσεις μέ τούς ἐκπροσώπους τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.

4 Κατά παγία νομολογία τοῦ Δικαστηρίου, ἕνα Κράτος μέλος δέν δύναται νά ἐπικαλεσθεῖ διατάξεις, τήν ἀκολουθουμένη πρακτική ἤ καταστάσεις τῆς ἐσωτερικῆς ἐννόμου τάξεώς του γιά νά δικαιολογήσει τήν μή τήρηση τῶν ὑποχρεώσεων πού ἀπορρέουν ἀπό τίς κοινοτικές ὁδηγίες.

5 Πρέπει λοιπόν νά ἀναγνωρισθεῖ ὅτι τό Μέγα Δουκάτο τοῦ Λουξεμβούργου, μή θεσπίζοντας ἐντός τῆς προθεσμίας πού προβλέπει τό ἄρθρο 8, παράγραφος 1, τῆς ὁδηγίας 75/117, τῆς 10ης Φεβρουαρίου 1975, τά ἀναγκαῖα μέτρα γιά τήν κατάργηση τῶν διακρίσεων ὡς πρός τούς ὅρους χορηγήσεως τοῦ ἐπιδόματος ἀρχηγοῦ οἰκογενείας στούς δημοσίους ὑπαλλήλους, παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού ὑπέχει ἐκ τῆς συνθήκης ΕΟΚ.

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

6 Κατά τό ἄρθρο 69, παράγραφος 2, τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας, ὁ ἡττηθείς διάδικος καταδικάζεται στά δικαστικά ἔξοδα, ἐφ' ὅσον ὑπῆρχε σχετικό αἴτημα.

7 Ἐπειδή τό Μέγα Δουκάτο τοῦ Λουξεμβούργου ἡττήθη, πρέπει νά καταδικασθεῖ στά δικαστικά ἔξοδα.

Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

κρίνει καί ἀποφασίζει:

1) Παραλείποντας νά λάβει, ἐντός τῆς προθεσμίας τοῦ ἄρθρου 8, παράγραφος 1, τῆς ὁδηγίας 75/117, τῆς 10ης Φεβρουαρίου 1975, τά ἀναγκαῖα μέτρα γιά τήν κατάργηση τῶν διακρίσεων, ὡς πρός τούς ὅρους χορηγήσεως τοῦ ἐπιδόματος ἀρχηγοῦ οἰκογενείας στούς δημοσίους ὑπαλλήλους, τό Μέγα Δουκάτο τοῦ Λουξεμβούργου παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού ὑπέχει δυνάμει τῆς συνθήκης ΕΟΚ.

2) Καταδικάζει τό Μέγα Δουκάτο τοῦ Λουξεμβούργου στά δικαστικά ἔξοδα.

	Mertens de Wilmars	Bosco	Touffait
Due	Pescatore	Mackenzie Stuart	O'Keeffe
Koopmans	Everling	Χλωρός	Grévisse

Ἐδημοσιεύθη σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβοῦργο στίς 9 Ἰουνίου 1982.

Ὁ γραμματεύς
κ.ά.α.

J. A. Pompe

Βοηθός γραμματεύς

Ὁ πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ 18 ΜΑΪΟΥ 1982 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Ἀντικείμενο τῆς προσφυγῆς

Ἡ Ἐπιτροπή ζητεῖ ἀπό τό Δικαστήριο νά ἀναγνωρίσει ὅτι τό Μέγα Δουκάτο τοῦ Λουξεμβούργου, μή θεσπίζοντας ἐντός τῆς προθεσμίας πού τάσσει τό ἄρθρο 8, παράγραφος 1, τῆς ὁδηγίας 75/117/ΕΟΚ, τῆς 10ης Φεβρουαρίου 1975, περί προσεγγίσεως τῶν νομοθεσιῶν τῶν Κρατῶν μελῶν πού ἀφοροῦν τήν ἐφαρμογή τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος τῶν ἀμοιβῶν μεταξύ ἐργαζομένων ἀνδρῶν καί γυναικῶν, τά ἀναγκαῖα μέτρα γιά τήν κατάργηση τῶν δυσμενῶν διακρίσεων ὡς πρός τούς ὅρους χορηγήσεως τοῦ ἐπιδόματος ἀρχηγοῦ οἰκογενείας στούς δημοσίους ὑπαλλήλους, παρέβη τίς ὑποχρεώσεις πού ὑπέχει δυνάμει τοῦ ἄρθρου 119 τῆς συνθήκης ΕΟΚ καί τῆς ἀνωτέρω ὁδηγίας.

2. Σχέση πρός ἄλλες προσφυγές

Ἡ παροῦσα εἶναι ἡ πρώτη ἀπό μία σειρά προσφυγῶν πού ἀφοροῦν τήν ἀρχή τῆς ἰσότητος τῶν ἀμοιβῶν, τίς ὁποῖες ἤσκησε ἡ Ἐπιτροπή ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου δυνάμει τοῦ ἄρθρου 169 τῆς συνθήκης ΕΟΚ. Ἡ Ἐπιτροπή ἤσκησε ἐπίσης προ-

1 — Μετάφραση ἀπό τά ὁλλανδικά.